

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«БОБРИНЕЦЬКИЙ АГРАРНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ.В. ПОРИКА
БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Бобринецький

АФК ім. В.Порика БНАУ»

Геннадій ПІНЬКОВСЬКИЙ

ПОЛОЖЕННЯ

про оцінювання результатів навчання
здобувачів фахової передвищої освіти
у Відокремленому структурному підрозділі
«Бобринецький аграрний фаховий коледж ім.В.Порика
Білоцерківського національного аграрного університету»

Розглянуто і схвалено
на засіданні педагогічної ради
ВСП «Бобринецький АФК
ім. В. Порика БНАУ»
Протокол № 5 від «28» 08 2025р.

Бобринець 2025

1. Загальні положення

1.1. Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти у Відокремленому структурному підрозділі «Бобринецький аграрний фаховий коледж ім.В.Порика Білоцерківського національного аграрного університету» (далі – Положення) базується на Конституції України, законах України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про загальну середню освіту», нормативних наказах Міністерства освіти і науки України, Положенні про Відокремлений структурний підрозділ «Бобринецький аграрний фаховий коледж ім.В.Порика Білоцерківського національного аграрного університету» (далі – Коледж) та інших документах, що регламентують організацію освітнього процесу.

1.2. Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання для визначення відповідності рівня набутих здобувачами освіти знань, умінь і навичок вимогам нормативних документів з профільної середньої та фахової передвищої освіти та забезпечення своєчасного коригування освітнього процесу.

Контроль знань, умінь і навичок у Коледжі здійснюється з освітніх компонентів профільної середньої освіти та підготовки фахових молодших бакалаврів.

1.3. Дане Положення спрямоване на реалізацію таких завдань:

- забезпечення дотримання принципів об'єктивного оцінювання та подолання елементів суб'єктивізму;

- підвищення мотивації здобувачів фахової передвищої освіти до систематичного засвоєння програмного матеріалу та активної роботи впродовж усього періоду навчання, переорієнтації їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, умінь та навичок;

- систематизацію знань та їх активне засвоєння;

- дотримання принципів академічної доброчесності;

- не допущення розбіжностей між контрольними завданнями та змістом навчальних програм з освітніх компонентів;

- забезпечення відкритості контролю ознайомлення здобувачів фахової передвищої освіти перед вивченням освітнього компоненту за освітньо-професійною програмою, формами контрольних заходів і критеріями оцінювання знань, умінь та навичок;

- створення належних умов вивчення програмного матеріалу й підготовки до контрольних заходів;

- розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей здобувачів фахової передвищої освіти, розвитку їх творчого мислення та підвищення ефективності освітньої діяльності педагогічних працівників Коледжу.

1.4. Положення визначає основні принципи поточного і підсумкового оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів фахової передвищої освіти усіх форм навчання та рамкові умови їх реалізації.

2. Види контролю та їх визначення

2.1. Для оцінювання, діагностики результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти в Коледжі проводяться контрольні заходи, які включають поточний та підсумковий контроль.

2.2. Поточний контроль здійснюється під час лекцій, проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, самостійної роботи та має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача фахової передвищої освіти до виконання конкретного виду освітньої діяльності.

2.3. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-професійному рівні або на окремих його завершених етапах за національною шкалою.

2.4. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувачів фахової передвищої освіти.

2.5. Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену, семестрового заліку (диференційованого заліку), захисту звіту з практики у терміни передбачені графіком освітнього процесу та визначені навчальним планом.

Семестровий екзамен – форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем фахової передвищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з певного освітнього компоненту (навчальної дисципліни) за семестр, що проводиться як контрольний захід. Присутність здобувача фахової передвищої освіти обов'язкова.

Семестровий залік (диференційований залік) – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем фахової передвищої освіти навчального матеріалу з певного освітнього компоненту (навчальної дисципліни) виключно на підставі результатів виконаних індивідуальних завдань (розрахункових, графічних та ін.) або виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях. Семестровий залік (диференційований залік) не передбачає обов'язкову присутність здобувача фахової передвищої освіти.

Курсова робота (проект) – навчальна робота з елементами дослідження, що виконується з метою закріплення, поглиблення та узагальнення знань і вмінь, одержаних здобувачами освіти за час навчання, та застосування отриманих компетентностей до вирішення конкретного фахового завдання.

Курсова робота (проект), як правило, повинна охоплювати зміст дисципліни повністю, а тема – відповідати завданням навчальної дисципліни. Захист курсової роботи (проекту) здійснюється в присутності комісії. До складу комісії можуть входити: завідувач відділення, голова циклової комісії, керівник курсової роботи (проекту). Після успішного захисту курсова робота (проект) зберігається у архіві Коледжу, електронна версія розміщується у репозитарії закладу освіти.

2.6. *Захист звіту з практики* – форма підсумкового контролю під час якого здобувач фахової передвищої освіти повинен продемонструвати шлях і результати виконання індивідуальної роботи, належні знання, вільно орієнтувалися у змісті поданого звіту, давати вірні й аргументовані відповіді на запитання стосовно виконання програми практики.

Щоденник - звіт з практики захищається здобувачем фахової передвищої освіти (з диференційованою оцінкою) комісії, призначеній директором коледжу. До складу комісії можуть входити: завідувач відділення, голова циклової комісії та керівники практики від коледжу.

Підсумкова оцінка за практику обчислюється як середній бал за результатами роботи здобувача фахової передвищої освіти з урахуванням:

- оцінки керівника практики від бази проходження практики,
- оцінки керівника практики від Коледжу,
- презентації здобувачем освіти результатів проходження практики під час захисту звіту,
- відповіді на запитання.

Виставлений при цьому бал враховується при визначенні рейтингу за семестр, під час якого відбувався захист, та призначенні стипендії.

Комісія приймає захист звіту в терміни, що визначені наказом на практику, (але не пізніше ніж протягом тижня після її закінчення. Диференційована оцінка за практику вноситься у Відомість обліку успішності, індивідуальний навчальний план здобувача фахової передвищої освіти. У разі отримання незадовільної оцінки під час захисту звіту здобувачу фахової передвищої освіти надається можливість повторного захисту за умови доопрацювання звіту й індивідуального завдання. За умови отримання негативної оцінки з практики під час ліквідації заборгованості комісії здобувач фахової передвищої освіти відраховується з Коледжу.

Після захисту щоденники - звіти передаються на зберігання до архіву Коледжу.

Оцінювання навчальної практики здійснюється як форма *семестрового заліку (диференційованого заліку)* згідно з пунктом 2.5 Положення та враховується при визначенні рейтингу за семестр.

2.7. Атестація здобувачів фахової передвищої освіти Коледжу проводиться у формі кваліфікаційного іспиту та/або захисту кваліфікаційної роботи, спрямованих на перевірку досягнень результатів навчання, визначених стандартом зі спеціальності та певної освітньо-професійної програми.

2.8. Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти досягається системними підходами до оцінювання чітко вимірюваних результатів навчання, комплексністю застосування різних видів контролю та формуванням очікуваних компетентностей.

3. Загальні критерії оцінювання результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти

3.1. Компетентність, як інтегрований результат освітньої діяльності здобувачів фахової передвищої освіти, формується на основі опанування змісту профільної середньої та фахової передвищої освіти.

Виявити рівень такого опанування покликане оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти.

Оцінювання – це процес встановлення рівня навчальних досягнень здобувача фахової передвищої освіти в оволодінні змістом освітнього компоненту, уміннями та навичками відповідно до вимог навчальних програм.

Об'єктом оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти є знання, вміння та навички, досвід їх творчої діяльності, досвід емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Для оцінювання навчальних досягнень здобувача впродовж семестру застосовується 12-бальна шкала з предметів загальноосвітньої підготовки та 5-бальна шкала з дисциплін освітньо-професійної підготовки фахового молодшого бакалавра.

3.2. При оцінюванні навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти мають враховуватися:

- характеристика відповіді здобувача фахової передвищої освіти: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність;
- сформованість загальних умінь і навичок та фахових компетентностей;
- рівень володіння розумовими операціями: уміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- досвід творчої діяльності (уміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);
- самостійність оцінних суджень.

3.3. Критерії оцінювання з кожного освітнього компоненту, за всіма видами робіт, наведені у навчальних програмах освітніх компонентів.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача фахової передвищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених навчальною програмою освітнього компоненту (дисципліни, практики тощо);
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

3.4. Названі вище орієнтири покладено в основу чотирьох рівнів навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти: початкового, середнього, достатнього, високого.

Вони визначаються за такими характеристиками:

Перший рівень – *початковий*. Відповідь здобувача фахової передвищої освіти фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.

Другий рівень – *середній*. Здобувач фахової передвищої освіти відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

Третій рівень – *достатній*. Здобувач фахової передвищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє

робити висновки, виправляти допущенні помилки. Відповідь здобувача освіти правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень.

Четвертий рівень – *високий*. Знання здобувача фахової передвищої освіти є глибокими, міцними, системними; здобувач освіти вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів з предметів загальноосвітньої підготовки здійснюється за 12 - бальною системою (шкалою) і його результати позначаються цифрами від 1 до 12.

Орієнтовні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з предметів загальноосвітньої підготовки за 12-ти бальною шкалою наведені у додатку 8.

Відповідність підсумкових оцінок за національною шкалою оцінкам у балах за 12-бальною шкалою наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Відповідність підсумкових оцінок за національною шкалою оцінкам у балах за 12-бальною шкалою

Оцінка за національною шкалою	Оцінка в балах
Відмінно	10-12
Добре	7-9
Задовільно	4-6
Незадовільно	1-3

4. Організація поточного контролю результатів освітньої діяльності здобувачів фахової передвищої освіти

4.1. Мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами фахової передвищої освіти під час освітньої діяльності, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів.

4.2. Поточний контроль може проводитись викладачами на всіх видах навчальних занять, у тому числі під час організації освітнього процесу з використанням дистанційних технологій. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня засвоєння матеріалу освітнього компоненту та підготовка здобувачів фахової передвищої освіти до виконання конкретної роботи, набуття відповідних компетентностей з певної освітньо-професійної програми.

4.3. Перелік компетентностей, які формуються в результаті вивчення конкретного освітнього компоненту, форми проведення поточного контролю, наводяться у навчальній програмі з даного освітнього компоненту.

На початку вивчення освітнього компоненту (дисципліни, практики, курсової роботи (проєкту) тощо) викладач Коледжу повідомляє здобувачів фахової передвищої освіти про наявність навчальної програми (в тому числі, в електронному варіанті), про форми проведення поточного контролю та критерії

їх оцінювання, а також доводить до відома здобувачів програмні вимоги з освітнього компоненту.

4.3.1 Об'єктом поточного оцінювання є знання та уміння з окремих складових освітнього компоненту:

- матеріалу, викладеного на лекціях;
- питань, розглянутих та обговорених на семінарських/ опрацьованих на практичних (лабораторних) заняттях;
- матеріалу, опрацьованого здобувачем освіти самостійно, в т.ч. на навчальних платформах під час дистанційного навчання.

4.3.2 Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях і лекціях, виступів здобувачів освіти при обговоренні питань на семінарських заняттях, комп'ютерного тестування, звітів з практики тощо, в т.ч. з використанням дистанційних технологій.

4.3.3 Під час встановлення рівня навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти поточне оцінювання здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання знань і практичних навичок за виконання контрольних/модульних робіт, за роботу на лекціях, семінарських, практичних/лабораторних заняттях, самостійне опрацювання матеріалу, підготовку рефератів та інших завдань, передбачених навчальною програмою освітнього компоненту.

4.3.4 Результати поточного контролю знань вносяться в журнал обліку академічних груп відповідно до дати його проведення.

4.3.5 Здобувачі фахової передвищої освіти зобов'язані до екзамену (заліку) відпрацювати всі пропущені семінарські, практичні чи лабораторні заняття з певного освітнього компоненту.

4.3.6 Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією при проведенні семестрового заліку (диференційованого заліку) і враховуються викладачем при визначенні підсумкової оцінки з освітнього компоненту.

4.4. Засвоєння програмного матеріалу із предметів профільної середньої освіти перевіряється під час поточного контролю і тематичного оцінювання.

4.4.1 Тематичне оцінювання – це визначення навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з певної теми (частини теми, блоку тем) або з певного виду навчальної діяльності на основі вимог навчальної програми та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з того чи іншого предмету загальноосвітньої підготовки.

Здійснюється тематичне оцінювання для визначення повноти знань здобувачів освіти із циклу загальноосвітньої підготовки.

Тематичне оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти забезпечує:

- усунення безсистемності в оцінюванні;
- підвищення об'єктивності оцінки знань, навичок і вмінь;
- індивідуальний та диференційований підхід до організації навчання; систематизацію й узагальнення навчального матеріалу;
- концентрацію уваги до найсуттєвішого.

4.4.2 Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування здобувачами фахової передвищої освіти матеріалу теми впродовж її вивчення з

урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт (практичних, самостійних, творчих, контрольних робіт) та навчальної активності здобувачів.

Обсяг матеріалу для тематичного оцінювання визначається викладачем, який забезпечує викладання даного освітнього компонента.

Етапи поточного контролю знань, що визначає викладач, можуть бути: усне та письмове опитування, практичні заняття, контрольні роботи, домашні роботи, реферати, тестовий контроль тощо.

Проводять тематичний контроль у кінці вивчення теми (блоку тем). Оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти здійснюють за 12-бальною шкалою згідно з критеріями оцінювання.

4.4.3 Результати поточного оцінювання навчальних досягнень фіксуються викладачами в журналах обліку роботи академічних груп відповідно до чинного порядку.

При організації освітнього процесу з використанням дистанційних технологій можуть бути передбачені інші способи фіксації, рекомендовані Міністерством освіти і науки України.

4.5. Здобувач фахової передвищої освіти, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у поточному контролі, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання.

5. Організація підсумкового контролю результатів освітньої діяльності здобувачів фахової передвищої освіти

5.1. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувачів фахової передвищої освіти.

5.2. Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку (диференційованого заліку) з конкретного освітнього компоненту (навчальної дисципліни, предмету, практики, курсового проєкту/роботи тощо) в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою освітнього компоненту в терміни, встановлені навчальним планом.

Перелік екзаменів і заліків семестрового контролю визначається навчальним планом з освітньо-професійної програми.

5.3. Здобувач фахової передвищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю (семестрового екзамену, заліку) з конкретного освітнього компоненту, якщо він виконав всі види робіт, передбачені навчальним планом на семестр з цього освітнього компоненту (навчальної дисципліни, практики тощо).

5.4. Для проведення семестрового контролю в Коледжі використовуються різні форми (усна, письмова, комбінована, тестування з використанням комп'ютерних мультимедійних технологій), а з предметів профільної середньої освіти – письмово та/або усно.

Можливе поєднання різних форм контролю. Форма проведення семестрового контролю зазначається у програмі освітнього компоненту.

5.5. Перелік екзаменаційних/залікових питань, зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань) та критерії оцінювання обговорюються та ухвалюються рішенням відповідної циклової комісії.

5.6. Якщо здобувач фахової передвищої освіти не допущений до семестрового контролю з конкретного освітнього компоненту, викладач у відомості обліку успішності робить запис «не допущений».

Недопущення здобувача фахової передвищої освіти до семестрового контролю з певного освітнього компоненту (навчальної дисципліни) не може бути причиною недопуску його до контролю з інших освітніх компонентів (дисциплін).

5.7. Семестрове оцінювання із предметів профільної середньої освіти.

5.7.1. Семестрове оцінювання із предметів профільної середньої освіти може здійснюватися на підставі оцінок, отриманих здобувачем фахової передвищої освіти протягом семестру, при цьому має враховуватись динаміка особистих навчальних досягнень здобувача з предмету протягом семестру.

Семестрова оцінка із предметів профільної середньої освіти виставляється на останньому занятті, як підсумкова оцінка за результатами всіх видів поточної успішності (або як середнє арифметичне значення тематичних атестацій) та виставляється у журнал обліку роботи академічної групи, індивідуальний навчальний план здобувача освіти за 12-бальною шкалою оцінювання.

5.7.2. Підсумкова оцінка з предметів профільної середньої освіти, які вивчаються два і більше семестри, виставляється як середнє арифметичне семестрових оцінок і записується в колонку з написом «Підсумкова». Ця оцінка виставляється у журнал обліку роботи академічної групи, відомість обліку успішності, індивідуальний навчальний план здобувача фахової передвищої освіти, заліковій книжці здобувача фахової передвищої освіти, додатку до свідоцтва про здобуття повної загальної середньої освіти за 12-бальною шкалою оцінювання.

5.7.3. Семестрове/підсумкове оцінювання із інтегрованих навчальних предметів профільної середньої освіти у формі семестрового заліку (диференційованого заліку) проводиться у відведений час згідно розкладу занять, як підсумкова оцінка, за результатами всіх видів поточної успішності й виставляється у журналі обліку роботи академічної групи, відомості обліку успішності, індивідуальному навчальному плані здобувача фахової передвищої освіти, заліковій книжці, додатку до свідоцтва про здобуття повної загальної середньої освіти за 12-бальною шкалою оцінювання та додатку до диплома фахового молодшого бакалавра.

Семестрове (підсумкове) оцінювання із інтегрованих навчальних предметів профільної середньої освіти у формі екзамену проводиться відповідно до порядку, зазначеному у цьому Положенні.

5.8. Державна підсумкова атестація здобувачів фахової передвищої освіти (ДПА) – форма контролю відповідності результатів навчання здобувачів вимогам державних стандартів загальної середньої освіти на відповідному рівні освіти.

5.9. Предмети, які виносяться на ДПА у формі ЗНО, складаються здобувачами фахової передвищої освіти у визначені терміни відповідно до вимог нормативних документів Міністерства освіти і науки України.

5.10. Здобувачі освіти, які одночасно у Коледжі завершують здобуття повної загальної середньої освіти, разом з дипломом фахового молодшого бакалавра

отримують також свідоцтво про повну загальну середню освіту.

Свідоцтво про повну загальну середню освіту замовляються і одержуються закладом освіти в уповноваженому органі Міністерства освіти і науки України після успішного завершення навчання за програмою профільної середньої освіти і зберігаються в особовій справі Здобувача до закінчення ним навчання. Разом зі свідоцтвом про здобуття повної загальної середньої освіти видається додаток до нього, в якому зазначаються досягнення здобувача у навчанні в балах за 12-бальною шкалою. До додатка до свідоцтва про здобуття повної загальної середньої освіти заносяться усі предмети загальноосвітньої підготовки навчального плану закладу освіти.

5.11. Організація та проведення семестрового екзамену.

5.11.1. Екзамени складаються здобувачами фахової передвищої освіти в період екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом.

5.11.2. Екзамени проводяться згідно з розкладом, який доводиться до відома викладачів і здобувачів фахової передвищої освіти не пізніше, як за місяць до початку екзаменаційної сесії.

5.11.3. На екзамен виносяться вузлові питання, типові і комплексні задачі, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань.

На екзамен з освітнього компоненту (дисципліни), яка вивчається впродовж двох і більше семестрів, виносяться ключові питання з усього курсу відповідної дисципліни.

5.11.4. Екзаменаційні білети (контрольні завдання – КЗ) повинні повністю охоплювати робочу програму освітнього компоненту (дисципліни або її частину, яка виносяться на семестровий контроль), та забезпечувати перевірку всіх знань, навичок і умінь відповідного рівня, що передбачені програмою.

5.11.5. При проведенні семестрового контролю екзаменатор повинен мати таку документацію:

- комплект екзаменаційних білетів (КЗ), затверджений заступником директора та підписаний головою циклової комісії (із зазначенням номера протоколу та дати засідання циклової комісії);

- відомість обліку успішності, підписану завідувачем відділенням.

Відомість обліку успішності екзаменатор отримує на відділенні напередодні або в день проведення семестрового контролю.

Присутність на екзаменах (або заліках) сторонніх осіб без дозволу дирекції коледжу не допускається.

Екзамени починаються о 9.00 або відповідно до часу, затвердженого графіком екзаменаційної сесії.

Практичні навички здобувачів фахової передвищої освіти можуть перевірятися із застосуванням спеціального обладнання і технічних засобів.

5.11.6. При виявленні факту використання здобувачем фахової передвищої освіти недозволених матеріалів викладач має право припинити складання ним екзамену і виставити незадовільну оцінку.

5.11.7. Відмова здобувача фахової передвищої освіти від відповіді на питання екзаменаційного білету атестується як незадовільна відповідь.

Екзаменатор повинен:

- дотримуватись розкладу екзаменів (дата, час початку екзамену, аудиторія); при відвідуванні екзамену будь-якою особою (крім директора, заступника директора та завідувача відділення) запропонувати їй отримати на це дозвіл;

- проводити екзамен тільки за екзаменаційними білетами (контрольними завданнями), що затверджені (для більш об'єктивної оцінки рівня підготовки здобувача фахової передвищої освіти екзаменаторові надається право ставити додаткові питання в межах навчальної програми);

- оголошувати оцінку не пізніше наступного дня після завершення екзамену.

5.12. Оформлення результатів семестрового контролю з освітнього компоненту (дисципліни), який вивчається впродовж двох і більше семестрів, семестровий контроль здійснюється кожен семестр у формі, передбаченій навчальним планом та робочою навчальною програмою.

5.13. Загальна підсумкова оцінка з освітнього компоненту (дисципліни) проставляється за результатами середньоарифметичного семестрового оцінювання.

5.14. Результати складання семестрових заліків (диференційованих заліків) для предметів за освітньою програмою профільної середньої освіти оцінюються за 12-бальною шкалою, для інтегрованих предметів профільної середньої освіти та дисциплін освітньо-професійної програми оцінювання здійснюється за національною п'ятибальною шкалою.

5.15. Результати семестрового контролю вносяться викладачем у відомість обліку успішності, індивідуальний навчальний план та в журнал обліку роботи академічної групи.

Відомість обліку успішності викладач повністю заповнює, підписує та здає особисто на відділення у день проведення екзамену (заліку) або наступного дня.

5.16. Здобувачам фахової передвищої освіти, які за результатами складання екзаменаційної сесії мають не більше трьох академічних заборгованостей, наказом директора Коледжу може бути надано право на їх ліквідацію.

Графік ліквідації академічної заборгованості складається завідувачем відділення за погодженням із головами циклових комісій і доводиться до екзаменаторів та здобувачів фахової передвищої освіти, не пізніше одного тижня після закінчення терміну екзаменаційної сесії.

Графіком передбачається складання академічної заборгованості, після закінчення основних аудиторних занять.

5.17. Повторне складання семестрового контролю допускається не більше двох разів із урахуванням неявки на відповідну форму атестації без поважних причин: один раз викладачу, другий – комісії, яка створюється наказом директора за поданням завідувача відділення. Оцінка комісії є остаточною.

5.18. Здобувачі фахової передвищої освіти, які не з'явилися на екзамені чи заліки без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

5.19. Якщо здобувач фахової передвищої освіти був допущений до складання семестрового контролю, але не з'явився без поважної причини, то вважається, що він використав першу спробу скласти семестровий контроль і має академічну заборгованість. У відомість обліку успішності напроти прізвища здобувача фахової передвищої освіти викладач робить такий запис: «не з'явився».

5.20. У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача фахової передвищої освіти наказом директора на відділенні створюється постійно діюча апеляційна комісія для розгляду апеляцій на результати складання екзаменів під час екзаменаційних сесій, яка у своїй роботі керується Положенням про апеляційні комісії для розгляду апеляцій здобувачів фахової передвищої освіти на результати складання екзаменів у Коледжі.

Голова постійно діючої апеляційної комісії – заступник директора Коледжу, заступник голови – завідувач відділення.

У разі подання здобувача фахової передвищої освіти апеляції на результати складання екзамену(ів) під час екзаменаційних сесій розпорядженням завідувача відділення до складу постійно діючої апеляційної комісії відділення вводиться голова циклової комісії, що забезпечує викладання освітньої компоненти, з якої проводився екзамен і за його результатами була подана апеляція, та за поданням голови циклової комісії, досвідчений педагогічний працівник циклової комісії з числа тих, хто не брав участі у контрольному заході.

5.21. Апеляція передбачає детальне вивчення та аналіз письмових матеріалів здобувача фахової передвищої освіти – результатів екзамену, на основі чого виставлена екзаменаторами оцінка підтверджується чи може бути змінена.

5.22. Додаткове внесення матеріалів у письмові відповіді здобувача фахової передвищої освіти за результатами проведеного екзамену при розгляді апеляції не допускається.

5.23. Рішення апеляційної комісії відділення в «Журналі засідань апеляційної комісії» підписують її голова, заступник голови та присутні члени.

5.24. Члени апеляційної комісії відділення заповнюють і підписують додаткову «Відомість обліку успішності», де зазначається підтверджена оцінка, виставлена екзаменаторами на екзамені, чи змінена апеляційною комісією.

Заповнена додаткова «Відомість обліку успішності» подається на відділення.

5.25. Складання екзамену/заліку для підвищення позитивної оцінки з певного освітнього компоненту (за винятком захисту курсових проєктів/робіт та практик) допускається не раніше ніж у наступному семестрі. За весь період навчання за певною освітньо-професійною програмою перескладання допускається не більше, ніж з трьох дисциплін.

Дозвіл на це дає директор Коледжу на підставі заяви здобувача фахової передвищої освіти.

5.26. За наявності поважних причин (хвороба, сімейні обставини та ін.), що документально підтверджені, окремим здобувачам фахової передвищої освіти може встановлюватись індивідуальний графік складання екзаменів (заліків) тривалістю не більше місяця з початку наступного навчального семестру.

Якщо цей термін є недостатнім для виконання індивідуального графіку, розглядається питання про надання йому академічної відпустки або повторного курсу навчання.

5.27. Здобувачі фахової передвищої освіти, які мають на момент завершення екзаменаційної сесії більше трьох незадовільних оцінок, вважаються такими, що не виконали індивідуальний навчальний план і підлягають відрахуванню з Коледжу.

5.28. Атестацію здобувачів фахової передвищої освіти Коледжу здійснюють Екзаменаційні комісії відповідно до Положення про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів фахової передвищої освіти у Відокремленому структурному підрозділі «Бобринецький аграрний фаховий коледж ім.В.Порика Білоцерківського національного аграрного університету», Положення про проведення кваліфікаційного іспиту у Відокремленому структурному підрозділі «Бобринецький аграрний фаховий коледж ім. В. Порика Білоцерківського національного аграрного університету», Положення про організацію дипломного проектування спеціальності 193 Геодезія та землеустрій освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр.

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти є підсумковою формою контролю за освітньо-професійним ступенем «Фаховий молодший бакалавр» і проводиться у формі кваліфікаційного іспиту та захисту кваліфікаційної роботи (дипломного проекту).

5.29. Екзаменаційний білет кваліфікованого іспиту складається з трьох питань, які охоплюють теоретичний матеріал та одного питання практичного матеріалу освітніх компонентів з певної освітньо-професійної програми. Кожне питання оцінюється за національною (5-бальною) системою оцінок «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно».

При визначенні остаточної оцінки відповідей на питання екзаменаційних білетів підсумовується загальна кількість отриманих балів і ділиться на число завдань. При цьому відмінна оцінка виставляється, якщо середній бал більший або дорівнює 4,5. Оцінка «добре» виставляється, якщо середній бал знаходиться в межах 3,5 – 4,4. Оцінка «задовільно» виставляється при середньому балі в межах 2,5 – 3,4.

5.30. При оцінюванні захисту дипломного проекту враховуються:

- якість виконаного проекту, ступінь самостійності роботи дипломника і проявлена ним ініціатива;
- оформлення проекту, якість розрахунково-графічних робіт, представлення макетів діючих зразків, зв'язність викладення і грамотність пояснювальної записки і креслень;
- зміст доповіді і відповідей на запитання, вміння викладати думки, володіння науково-технічною термінологією із спеціальностей;
- теоретична і практична підготовка з усіх предметів, передбачених навчальним планом;
- відгук рецензента і керівника проекту.

**Орієнтовні критерії оцінювання знань, вмінь, компетентностей
здобувачів фахової передвищої освіти з освітніх компонентів під час
поточного контролю**

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
«Добре»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
«Задовільно»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.
«Незадовільно»	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.

Орієнтовні критерії оцінювання екзаменів (заліків)

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	<p>Оцінка виставляється здобувачеві освіти, який:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повністю оволодів програмним матеріалом, точно й повно виконав практичні завдання; - виявив творчу самостійність, знання спеціальної і додаткової літератури, високу комунікативну культуру, уміння робити практичні висновки; - на семінарських, лабораторних, практичних заняттях показав достатній рівень розвитку умінь і навичок застосування знань.
«Добре»	<p>Оцінка ставиться за тих же умов. Відмінність у знаннях здобувача освіти полягає в дещо обмеженому й звуженому прояві тих же якостей, які слугують критерієм відмінної оцінки – творча самостійність, знання літератури тощо. Але вже немає тієї свободи викладу матеріалу, як у першому випадку, можуть допускатися окремі помилки, що легко виправляються самим здобувачем освіти під час бесіди.</p>
«Задовільно»	<p>Оцінка виставляється за неповне знання програми і виконання завдань. У цьому випадку здобувач освіти може також не виявити самостійності суджень. Відчувається, що він дещо просто «завчив», однак навчальний матеріал він загалом знає. Має певне уявлення про вимоги практики, може знайти нові приклади або умови застосування знань на практиці. Знає літературу, але, можливо, не всю і не може дати достатньої критичної оцінки. Володіє необхідними вміннями.</p> <p>Має можливі недоліки в аспекті комунікативної культури.</p>
«Незадовільно»	<p>Оцінка виставляється, якщо здобувач освіти не має повних знань. Завдання не виконані або виконані неправильно. Уміннями й навичками здобувач освіти не володіє. Навчальної літератури зовсім не знає.</p>

Орієнтовні критерії оцінювання практики

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Оцінку здобувач освіти отримує в тому випадку, коли повністю виконав програму практики, поданий звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики. Основні положення звіту глибоко обґрунтовані, логічні. Висока старанність у виконанні, бездоганне оформлення. Захист звіту впевнений і аргументований.
«Добре»	Оцінка ставиться в тому випадку, коли здобувач освіти повністю виконав програму практики, звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам. Основні положення звіту достатньо обґрунтовані, але є незначне порушення послідовності. Достатня старанність у виконанні, правильне оформлення. Захист звіту аргументований, але з деякими неточностями в другорядному матеріалі, які здобувач освіти сам виправляє.
«Задовільно»	Оцінка ставиться в тому випадку, коли здобувач освіти повністю виконав програму практики, звіт відповідає вимогам програми практики, але має неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані, є порушення послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. Захист звіту із значними помилками, які здобувач освіти виправляє сам або за допомогою викладача.
«Незадовільно»	Оцінка виставляється, якщо відсутня систематичність у роботі здобувача освіти, який виконав програму практики (більше 50%), звіт відповідає вимогам програми практики, але має значні неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані, мають порушення послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. Захист звіту з великими помилками і прогалинами, які здобувач освіти не може виправити.

Орієнтовні критерії оцінювання курсових робіт здобувачів фахової передвищої освіти

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Курсова робота виконана на високому рівні з погляду змістового наповнення й оформлення, має практичне значення та/або містить елементи наукової новизни. Доповідь логічна, стисла, викладена вільно, риторично піднесено, відгук керівника курсової роботи позитивний, відповіді на запитання членів комісії повні та чіткі.
«Добре»	Тема курсової роботи розкрита, але наявні окремі недоліки неprincipiального характеру: в теоретичній частині поверхово проаналізовано літературні джерела; елементи новизни та/або практичного значення чітко не розкрито; недостатньо використано інформаційні матеріали, наявні окремі зауваження у відгуку; доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на питання членів комісії загалом правильні; робота оформлена згідно з вимогами.
«Задовільно»	Тема курсової роботи в основному розкрита, але наявні недоліки змістового характеру; нечітко сформульована мета роботи, теоретичний розділ має виражений компілятивний характер; методики емпіричної частини і її підібрано невдало, добір ілюстративних матеріалів не завжди обґрунтований; заходи і пропозиції роботи, що містяться в теоретичному розділі, обґрунтовані непереконливо; відгук містить окремі зауваження; відповіді на питання членів комісії правильні або повні; є зауваження щодо оформлення роботи.
«Незадовільно»	Нечітко сформульована мета курсової роботи На закритому засіданні комісія обговорює якість виконання курсової роботи та результати її захисту і більшістю голосів виносить рішення про оцінку за кожний критерій. При виставленні оцінок комісія враховує рецензію керівника та результати перевірки роботи на плагіат.

Орієнтовні критерії оцінювання курсових проєктів здобувачів фахової передвищої освіти

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	<p>Проєкт виконано на високому рівні з повним розкриттям теми. Студент продемонстрував здатність самостійно розробляти проєктні рішення. Розрахунки точні, висновки еколого-економічно обґрунтовані. Графічні матеріали в AutoCAD виконані бездоганно, з дотриманням масштабів та умовних знаків. Рівень подібності в антиплагіатній системі є низьким. Доповідь вільна, відповіді на запитання вичерпні та фахові.</p>
«Добре»	<p>Тема проєкту розкрита повністю, але присутні поодинокі неточності в розрахунках або оформленні пояснювальної записки. Студент володіє методикою проєктування, проте практичне значення заходів описано недостатньо чітко. Графічні матеріали оформлені згідно з вимогами, але мають дрібні недоліки (наприклад, у шрифтах або оформленні легенди). Рецензія позитивна, але містить зауваження щодо повноти аналізу джерел. Відповіді на запитання правильні, але не завжди достатньо аргументовані.</p>
«Задовільно»	<p>Тема проєкту в цілому розкрита, проте робота має описовий характер. Присутні помилки в розрахунках переходу до нової системи сівозмін або впорядкування угідь. Графічна частина неповна або виконана з порушенням стандартів (відсутність рамок, помилки в умовних знаках). Аналіз результатів перевірки на плагіат є допустимим, але близьким до межі. Доповідь за текстом, відповіді на запитання членів комісії невпевнені або неповні.</p>
«Незадовільно»	<p>Мета проєкту не досягнута, розділи не пов'язані логічно. Запропоновані проєктні рішення не мають економічного обґрунтування. Графічні матеріали відсутні або виконані не за стандартами (не в масштабі, без використання AutoCAD). Виявлено суттєві текстові запозичення або маніпуляції з текстом. Студент не володіє фаховою термінологією і не може відповісти на базові запитання за темою проєкту.</p>

**Орієнтовні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів
фахової передвищої освіти за результатами відповідей під час
кваліфікаційного іспиту**

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	<p>Здобувач освіти:</p> <p>1) показав високий рівень знань з освітніх компонентів, винесених на кваліфікаційний іспит, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у повному обсязі володіє теоретичним матеріалом, правильно виконав тестові завдання з усіх освітніх компонентів, винесених на кваліфікаційний іспит; - впевнено відповідає на поставлені членами комісії додаткові запитання; - у своїх відповідях посилається на літературні джерела та нормативно - законодавчі акти; - має чітку літературну мову; - не допускає помилок при відповідях. <p>2) чітко виконав практичні завдання, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - провів аналіз одержаних результатів; - дослідив можливі шляхи вдосконалення; - використовує загальновідомі докази і власні аргументи; - у розрахунках присутні одиниці виміру; - оформлення та зміст відповідей відповідають вимогам.
«Добре»	<p>Здобувач освіти:</p> <p>1) володіє теоретичним матеріалом, але допустив неточності при виконанні тестових завдань з деяких освітніх компонентів, винесених на кваліфікаційний іспит;</p> <ul style="list-style-type: none"> - знає і при відповідях посилається на нормативно-правові акти; - робить логічні висновки; - користується літературною мовою; - допускає незначні помилки при відповідях на поставлені запитання. <p>2) у повній мірі виконав обсяг практичних завдань і:</p> <ul style="list-style-type: none"> - орієнтується в ситуації, що склалася, але має неповну власну аргументацію; - допускає незначні помилки в оформленні результатів виконаних завдань (відсутні одиниці виміру або неточні позначення).
«Задовільно»	<p>Здобувач освіти:</p> <p>1) допускає помилки у викладі матеріалу і в побудові речень;</p> <ul style="list-style-type: none"> - дає неповну відповідь на поставлені запитання; - не може дати аналіз одержаних результатів діяльності. <p>2) допускає помилки під час виконання практичних завдань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проводить неточні розрахунки; - аналіз одержаних результатів здійснює за допомогою викладача; - допускає помилки в оформленні результатів роботи.
«Незадовільно»	<p>Здобувач освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виявляє незнання більшої частини навчального матеріалу відповідних освітніх компонентів, так як допускає значні неточності при виконанні тестових завдань з деяких освітніх компонентів, винесених на кваліфікаційний іспит; - на запитання відповідає лише за навідними питаннями викладача; - не орієнтується у діючих нормативних документах; - не може виконати практичні завдання, передбачені екзаменаційним білетом; - не дотримується вимог щодо оформлення результатів виконання завдань.

Орієнтовні критерії оцінювання кваліфікаційних робіт здобувачів фахової передвищої освіти

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	<p>Оцінка ставиться, коли здобувач освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повністю висвітлює зміст матеріалу з установленого питання або проблеми; - чітко уявляє зміст матеріалу, вільно володіє спеціальними термінами; - технічно грамотно ілюструє відповідь схемами, ескізами, кресленнями; - послідовно викладає матеріал, застосовує довідники, нормативні документи; - впевнено і правильно застосовує одержані знання з даної дисципліни і суміжних дисциплін для вирішення практичних завдань; - володіє вільно українською мовою, не робить граматичних помилок.
«Добре»	<p>Оцінка ставиться, коли здобувач освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкриває основний зміст матеріалу; - точно використовує спеціальні терміни, не допускає грубих граматичних помилок, роботу виконує чисто, акуратно; - схеми, ескізи креслення виконує відповідно до вимог, вільно читає креслення, схеми; - можливі у відповідях одна-дві неточності в термінології, другорядних висновках, помилки в арифметичних підрахунках, які не змінюють суті одержаних результатів.
«Задовільно»	<p>Оцінка ставиться, коли здобувач освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст питання розкриває частково, не завжди послідовно; - не пов'язує свої відповіді з раніше одержаними з дисципліни і суміжних дисциплін; - читає схеми, але допускає окремі помилки; - відповіді неповні, але суть питання в цілому висвітлена; - для вирішення практичних завдань застосовує одержані знання з деякими труднощами; - у виконанні схем, ескізів, креслень допускаються граматичні помилки; - у спеціальній термінології допускає помилки, слабо володіє технікою обчислень.
«Незадовільно»	<p>Оцінка ставиться, коли здобувач освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - не висвітлює основного змісту питання; - допускає грубі помилки в обчисленнях і кінцевих висновках; - читає схеми, креслення з грубими помилками, слабо володіє спеціальною термінологією; - текстовий матеріал має значну кількість помилок, є велике число виправлень; - слабо володіє мовою викладу матеріалу

Орієнтовні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з предметів загальноосвітньої підготовки за 12-ти бальною шкалою

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень
I. Початковий	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються студентом окремими словами чи реченнями.
	2	Студент володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.
	3	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
II. Середній	4	Студент володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.
	5	Студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину.
	6	Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки.
III. Достатній	7	Студент здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень.
	8	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача.
	9	Студент вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.
IV. Високий	10	Студент виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем.
	11	Студент вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях.
	12	Студент виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.